

Брюксел, 10 юни 2025 г.
(OR. en)

8375/25

Междуетноститутитионално досие:
2024/0187(CNS)

JAI 506
FRONT 101
VISA 63
FREMP 100
NO
CH
LI
IS

ЗАКОНОДАТЕЛНИ АКТОВЕ И ДРУГИ ПРАВНИ ИНСТРУМЕНТИ

Относно:	РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА относно повишаване на сигурността на личните карти на гражданите на Съюза и на документите за пребиваване, издавани на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства, които упражняват правото си на свободно движение
----------	--

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2025/... НА СЪВЕТА

от ...

**относно повишаване на сигурността на личните карти на гражданите на Съюза
и на документите за пребиваване, издавани на гражданите на Съюза
и на членовете на техните семейства, които упражняват правото си
на свободно движение**

(Текст от значение за ЕИП)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 77, параграф 3 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взе предвид становището на Европейския парламент¹,

в съответствие със специална законодателна процедура,

¹ Становище от 2 април 2025 г. (все още непубликувано в Официален вестник)

като има предвид, че:

- (1) В Договора за Европейския Съюз (ДЕС) бе решено да се улесни свободното движение на хора и същевременно да се гарантира безопасността и сигурността на народите на Европа, като се установи пространство на свобода, сигурност и правосъдие в съответствие с разпоредбите на ДЕС и на Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).
- (2) Гражданството на Съюза дава на всеки гражданин на Съюза правото на свободно движение при спазване на определени ограничения и условия. Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета² привежда в действие това право. Член 45 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) също предвижда свобода на движение и пребиваване. Свободата на движение предполага правото на напускане и влизане на територията на държавите членки с валидна лична карта или паспорт.

² Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите-членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj>).

- (3) Съгласно Директива 2004/38/ЕО държавите членки издават и подновяват лични карти или паспорти на своите граждани в съответствие със своето национално право. Освен това посочената директива предвижда, че държавите членки могат да изискват от гражданите на Съюза и членовете на техните семейства да се регистрират пред съответните власти. Държавите членки са длъжни да издават удостоверения за регистрация на гражданите на Съюза при условията, предвидени в директивата. Съгласно посочената директива държавите членки също така са длъжни да издават карти за пребиваване на членовете на семейството, които не са граждани на държава членка, и при поискване – да издават документи, удостоверяващи постоянно пребиваване, и да издават карти за постоянно пребиваване.
- (4) В Директива 2004/38/ЕО се предвижда, че държавите членки могат да приемат необходимите мерки за отказване, прекратяване или отнемане на някое от правата, предоставени с посочената директива, в случаи на злоупотреба с права или измама. Подправянето на документи или лъжливото представяне на съществени факти, свързани с условията за правото на пребиваване, бяха определени като типични случаи на измами в контекста на посочената директива.
- (5) Преди приемането на правила на равнището на Съюза съществуваха значителни разлики между степента на защита на националните лични карти и на документите за пребиваване за граждани на Съюза и за членове на техните семейства, които пребивават в друга държава членка. Тези разлики увеличават риска от подправяне на документи и документни измами и водят до практически трудности за гражданите, когато те желаят да упражняват правото си на свободно движение.

- (6) Сигурността на документите за пътуване и документите за самоличност е от решаващо значение, когато е необходимо да се установи без съмнение самоличността на дадено лице. Високата степен на сигурност на документите е важна за предотвратяване на злоупотребите и заплахите за вътрешната сигурност, по-специално във връзка с тероризма и трансграничната престъпност. В миналото националните лични карти с недостатъчна степен на защита бяха сред най-често откриваните неистински документи, използвани за пътувания в рамките на Съюза.
- (7) За да се предотвратят измамите със самоличност, държавите членки следва да гарантират, че изготвянето на неистински идентификационни документи и преправянето на идентификационни документи и използването на такива неистински или преправени документи се наказват по подходящ начин от националното им право.
- (8) За издаването на автентични и защитени лични карти са необходими надежден процес на регистрация на самоличността и защитени първични документи в подкрепа на процеса на заявяване. Комисията, държавите членки и съответните агенции на Съюза следва да продължат да работят заедно, за да се намали уязвимостта на първичните документи спрямо измами, като се има предвид все по-честото използване на неистински документи за легитимация.
- (9) Настоящият регламент не изисква от държавите членки да въвеждат лични карти или документи за пребиваване, когато такива не са предвидени в националното право, и не засяга компетентността на държавите членки да издават други документи за пребиваване съгласно националното право, които са извън приложното поле на правото на Съюза, например карти за пребиваване, издавани на всички жители на територията, независимо от тяхното гражданство. Освен това настоящият регламент не засяга принципа, произтичащ от съдебната практика на Съда, че правото на свободно движение и пребиваване може да бъде удостоверено с всякакви доказателствени средства.

- (10) Настоящият регламент не възпрепятства държавите членки да приемат по недискриминационен начин документи, различни от документите за пътуване, с цел установяване на самоличността, например свидетелства за управление на моторни превозни средства.
- (11) Идентификационни документи, издавани на граждани, чието право на свободно движение е ограничено в съответствие с правото на Съюза или с националното право, и в които изрично е посочено, че не могат да се използват като документи за пътуване, не следва да се считат за попадащи в обхвата на настоящия регламент.
- (12) Документи за пътуване, съответстващи на част 5 от документ 9303 на Международната организация за гражданско въздухоплаване (ICAO) относно машинночитаемите документи за пътуване (седмо издание, 2015 г.) (наричан по-нататък „документ 9303 на ICAO“), които не служат за установяване на самоличността в издаващите държави членки, например издаваната от Ирландия паспортна карта, не следва да се считат за попадащи в обхвата на настоящия регламент.
- (13) Позоваването в настоящия регламент на седмото издание на документ 9303 на ICAO не следва да се разбира като възпрепятстващо държавите членки да прилагат спецификациите на последващите издания.

- (14) Настоящият регламент не засяга използването на лични карти и документи за пребиваване с функция за електронна идентификация от страна на държавите членки за други цели, нито засяга правилата, установени в Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета³, който предвижда взаимно признаване в целия Съюз на електронната идентификация при достъпа до обществени услуги и помага на гражданите, които се преместват в друга държава членка, като изисква съвместното признаване на средствата за електронна идентификация при определени условия. Подобрените лични карти следва да гарантират по-лесно установяване на самоличността и да допринасят за по-добър достъп до услуги.
- (15) За правилната проверка на личните карти и документите за пребиваване се изисква държавите членки да използват правилното заглавие за всеки вид документ, обхванат от настоящия регламент. За да се улесни проверката на документите, обхванати от настоящия регламент, в други държави членки, заглавието на документа следва да фигурира на поне още един допълнителен официален език на Съюза. Когато държавите членки вече използват за личните карти твърдо установени наименования, различни от заглавието „Лична карта“, следва да могат да продължат да ги използват в официалния си език или езици. Въпреки това в бъдеще не следва да се въвеждат нови наименования.

³ Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 73, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj>).

- (16) Защитните елементи са необходими, за да се провери дали документът е автентичен и да се установи самоличността на дадено лице. Установяването на минимални стандарти за сигурност и включването на биометрични данни в личните карти и в картите за пребиваване на членовете на семейството, които не са граждани на държава членка, са важни стъпки за по-сигурното им използване в Съюза. Включването на такива биометрични идентификатори следва да даде възможност на гражданите на Съюза да се възползват в пълна степен от своето право на свободно движение.
- (17) Съхраняването на биометрични данни, както са определени в Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета⁴, а именно портретна снимка и два пръстови отпечатъка на притежателя върху личните карти и картите за пребиваване, както вече е предвидено за биометричните паспорти за граждани на Съюза и разрешенията за пребиваване за граждани на трети държави, представлява подходяща комбинация от надеждно установяване на самоличността и удостоверяване на автентичността с намален риск от измами, с цел увеличаване на сигурността на личните карти и картите за пребиваване. Както бе потвърдено от Съда, задължителното включване на пръстови отпечатъци в носителя на информация е съвместимо с основните права на зачитане на личния живот и на защита на личните данни, гарантирани в членове 7 и 8 от Хартата.

⁴ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

- (18) Като обща практика за проверка на автентичността на документа и самоличността на притежателя, държавите членки следва преди всичко да проверяват портретната снимка, а когато е необходимо, за потвърждаване без съмнение на автентичността на документа и на самоличността на притежателя, държавите членки следва да проверяват и пръстовите отпечатащи.
- (19) Държавите членки следва да гарантират, че в случаите, когато проверката на биометричните данни не потвърди автентичността на документа или самоличността на неговия притежател, се извършва задължителна ръчна проверка от квалифициран персонал.
- (20) Настоящият регламент не предоставя правно основание за създаването или поддържането на бази данни на национално равнище за съхраняването на биометрични данни в държавите членки – това е въпрос на националното право, което трябва да бъде в съответствие с правото на Съюза относно защитата на данните, включително със съдържащите се в него изисквания за необходимост и пропорционалност. Освен това настоящият регламент не предоставя правно основание и за създаването или поддържането на централизирана база данни на равнището на Съюза.

- (21) Достъп до портретната снимка, която се съхранява върху носителя на информация на личните карти и документите за пребиваване, следва да имат само надлежно оправомощени служители на компетентните национални органи, агенциите на Съюза и частни субекти с цел проверка на автентичността на документа или установяване на самоличността на притежателя, когато представянето на документа се изисква от закона. Този достъп следва да бъде в съответствие с правото на Съюза в областта на защитата на данните. Освен това от частните субекти следва да се изисква да получат съгласието на притежателя, за да получат достъп до портретната снимка, освен ако правото на Съюза или националното право не предвижда, че в конкретния случай не е необходимо такова съгласие. Поради това съгласието на субекта на данните следва да се разбира като допълнителна гаранция и само по себе си не следва да предоставя правно основание за обработване от страна на частни субекти. В настоящия регламент не се предвиждат правила за съхраняване на портретни снимки, до които е осъществен достъп, извън носителя на информация на личните карти и документите за пребиваване. Такова съхраняване трябва да бъде предвидено в други актове на правото на Съюза или националното право, които трябва да са в съответствие с правото на Съюза в областта на защитата на данните, и следва да бъде ограничено до целите за проверка на автентичността на документа или установяване на самоличността на притежателя. Освен това портретните снимки не следва да се съхраняват по-дълго, отколкото е необходимо за тези цели, следва да се заличават веднага след приключването на проверката и не следва да се предават на трети държави или международни организации, освен ако това не е разрешено от правото на Съюза в областта на защитата на данните. Тези гаранции са предназначени да осигурят подходяща защита на портретната снимка, без същевременно да забраняват нейното използване в полза на притежателя на документа, особено в контекста на трансгранични пътувания.

- (22) Проверката на пръстови отпечатыци, съдържащи се в носителя на информация, следва да се извършва само от надлежно оправомощени служители на компетентните национални органи и агенциите на Съюза и само когато представянето на документа се изисква съгласно правото на Съюза или националното право. Пръстовите отпечатыци, до които е осъществен достъп за тази цел, не следва да се съхраняват.
- (23) Биометричните данни, съхранявани с цел персонализацията на личните карти или документите за пребиваване, следва да се съхраняват при висока степен на защита и не повече от 90 дни след датата на издаване, отпечатана на документа при персонализацията. След изтичането на посочения период тези биометрични данни следва незабавно да се изтриват или унищожават. Настоящият регламент не следва да се разбира като забраняващ обработката на тези данни, когато се изисква съгласно правото на Съюза или националното право, в съответствие с правото на Съюза в областта на защитата на данните.
- (24) За целите на настоящия регламент следва да се вземат предвид спецификациите, установени в документ 9303 на ICAO, които осигуряват оперативна съвместимост в световен план, включително във връзка с машинната четимост и използването на визуална проверка.
- (25) Държавите членки следва да могат да решават дали да включат пола на дадено лице в документ, обхванат от настоящия регламент. Когато държава членка включва пола на дадено лице в такъв документ, следва да се използват спецификациите „F“, „M“ или „X“ от документ 9303 на ICAO, или по целесъобразност, съответстващите инициали от една буква, използвани в езика или езиците на съответната държава членка.

- (26) На Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителните правомощия, за да се гарантира, че бъдещите стандарти за сигурност и технически спецификации, приети съгласно Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета⁵, са надлежно взети предвид, когато е целесъобразно, за личните карти и картите за пребиваване. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета⁶. За тази цел Комисията следва да бъде подпомагана от комитета, създаден съгласно член 6 от Регламент (ЕО) № 1683/95 на Съвета⁷. Когато е необходимо, следва да е възможно приетите актове за изпълнение да останат секретни, за да се предотврати рискът от преправяне и изготвяне неистински документи.

⁵ Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни (ОВ L 157, 15.6.2002 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2002/1030/oj>).

⁶ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

⁷ Регламент (ЕО) № 1683/95 на Съвета от 29 май 1995 г. за определяне на единен формат за визи (ОВ L 164, 14.7.1995 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/1683/oj>).

- (27) Държавите членки следва да гарантират, че имат въведени подходящи и ефективни процедури за събиране на биометрични идентификатори и тези процедури са в съответствие с правата и принципите, посочени в Хартата, в Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа и в Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето. Държавите членки следва да гарантират, че висшият интерес на детето е първостепенно съображение по време на процедурата по събиране. За тази цел квалифицираните служители следва да получават подходящо обучение относно съобразените с децата практики за събиране на биометрични идентификатори.
- (28) Ако възникнат трудности при събирането на биометрични идентификатори, държавите членки следва да гарантират наличието на подходящи процедури, за да се зачита запазването на достойнството на съответното лице. Поради това следва да бъдат вземани предвид специфични съображения, свързани с пола, както и специфичните нужди на децата и на уязвимите лица. Квалифицираните служители следва да преминат обучение относно най-добрите практики за събиране на биометрични идентификатори от деца и уязвими лица.
- (29) Въвеждането на минимални стандарти за сигурност и за формата на личните карти следва да позволи на държавите членки да разчитат на автентичността на тези документи, когато гражданите на Съюза упражняват правото си на свободно движение. Въвеждането на по-строги стандарти за защита следва да предостави достатъчно гаранции на публичните органи и на частните субекти, за да им се даде възможност да разчитат на автентичността на личните карти, когато се използват от гражданите на Съюза с цел установяване на самоличността.

- (30) Отличителен знак под формата на двубуквен код на държавата членка, която издава документа, отпечатан в негатив в син правоъгълник и ограден от 12 жълти звезди, улеснява визуалната проверка на документа, особено когато притежателят упражнява правото си на свободно движение.
- (31) Въпреки че се запазва възможността за определяне на допълнителни национални елементи, държавите членки следва да гарантират, че тези елементи не намаляват ефективността на общите защитни елементи или че не въздействат отрицателно върху трансграничната съвместимост на личните карти, като например възможността личните карти да могат да бъдат прочитани от устройства, използвани от държави членки, различни от тези, които издават личните карти.
- (32) Въвеждането на стандарти за сигурност в личните карти и в картите за пребиваване на членовете на семейството, които не са граждани на държава членка, не следва да води до непропорционално увеличение на таксите за гражданите на Съюза и на трети държави. Държавите членки следва да вземат предвид този принцип при обявяването на покани за участие в тръжни процедури.
- (33) Държавите членки следва да предприемат всички необходими мерки, за да гарантират, че биометричните данни правилно идентифицират лицето, на което е издадена лична карта. За тази цел държавите членки могат да обмислят събирането на биометрични идентификатори, особено портретната снимка, посредством записване на живо от страна на националните органи, издаващи лични карти.

- (34) Държавите членки следва да обменят помежду си такава информация, каквато е необходима за достъп до, удостоверяване на автентичността и проверяване на информацията, съдържаща се в защитения носител на информация. Използваните формати за защитения носител на информация следва да са оперативно съвместими, включително по отношение на автоматизираните пунктове за преминаване на границите.
- (35) В Директива 2004/38/ЕО се разглежда ситуацията, при която на граждани на Съюза, или на членове на семействата на граждани на Съюза, които не са граждани на държава членка, които не разполагат с необходимите документи за пътуване, трябва да им се предоставят всички разумни възможности да докажат чрез други средства, че са обхванати от правото на свободно движение. Тези средства могат да включват идентификационни документи, които се използват временно, и карти за пребиваване, издавани на такива членове на семейството.
- (36) Настоящият регламент спазва задълженията, залегнали в Хартата и в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. Поради това държавите членки се насърчават да работят с Комисията за включване на допълнителни елементи, които правят личните карти по-достъпни и по-лесни за ползване от хората с увреждания, като например лицата с увредено зрение. Държавите членки трябва да проучат използването на решения, например мобилни устройства за регистрация, за издаването на лични карти на лица, които не са в състояние да посетят органите, отговарящи за издаването на лични карти.

- (37) Документите за пребиваване, издавани на граждани на Съюза, следва да съдържат конкретни данни, за да се гарантира, че тези лица се идентифицират като граждани на Съюза във всички държави членки. Това следва да улесни признаването на упражняването от страна на гражданите на Съюза на правото им на свободно движение и правата, присъщи на това упражняване, но хармонизирането следва да не надхвърля необходимото за преодоляване на слабостите в настоящите документи. Държавите членки са свободни да изберат формат, в който се издават тези документи, и биха могли да ги издават във формат, отговарящ на спецификациите в документ 9303 на ICAO.
- (38) По отношение на документите за пребиваване, издавани на членове на семейството, които не са граждани на държава членка, е подходящо да се използват същият формат и същите защитни елементи като предвидените в Регламент (ЕО) № 1030/2002, изменен с Регламент (ЕС) 2017/1954 на Европейския парламент и на Съвета⁸. Освен че доказват правото на пребиваване, тези документи освобождават своите притежатели, които при други обстоятелства са задължени да притежават виза, от изискването да получават виза, когато придружават или се присъединяват към гражданина на Съюза на територията на Съюза.
- (39) В Директива 2004/38/ЕО се предвижда, че документите, които се издават на членове на семейството, които не са граждани на държава членка, следва да се наричат „Карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза“. За да се улесни установяването на самоличността му, картата за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза следва да има стандартизирано наименование и код.

⁸ Регламент (ЕС) 2017/1954 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2017 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни (ОВ L 286, 1.11.2017 г., стр. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1954/oj>).

- (40) Като се отчитат както рискът за сигурността, така и разходите, извършени от държавите членки, личните карти и картите за пребиваване на членове на семейството на граждани на Съюза, които не отговарят на изискванията на настоящия регламент, следва постепенно да бъдат извадени от употреба. За документите, върху които липсват съществени защитни елементи или не са машинночитаемы, е необходим по-кратък срок за изваждане от употреба.
- (41) Регламент (ЕС) 2016/679 се прилага по отношение на личните данни, които трябва да се обработват в контекста на прилагането на настоящия регламент, включително например задължението на администраторите и обработващите лични данни да предприемат подходящи технически и организационни мерки за осигуряване на съобразено с риска ниво на сигурност на обработването на тези лични данни. Необходимо е допълнително да се уточнят гаранциите, приложими към обработените лични данни, и по-специално към чувствителни данни като биометричните данни. Субектите на данни следва да бъдат осведомени за съществуването в техните документи на носителя на информация, съдържащ биометричните им данни, включително за достъпността по безконтактен начин на носителя, както и за всички случаи, при които се използват данните, съдържащи се в техните лични карти и документи за пребиваване. Във всички случаи субектите на данни следва да имат достъп до обработваните лични данни в личните им карти и в документите им за пребиваване и следва да имат право тези данни да бъдат коригирани чрез издаване на нов документ, когато тези данни са грешни или непълни. Носителят на информация следва да бъде с висока степен на защита и ефективно да защитава от неразрешен достъп съхраняваните върху него лични данни.

- (42) Държавите членки следва да отговарят за правилното обработване на биометричните данни в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 от събирането до включването им на носител на информация с висока степен на защита.
- (43) Държавите членки следва да проявяват особена предпазливост, когато си сътрудничат с външен доставчик на услуги. Това сътрудничество не следва да изключва отговорността на държавите членки, произтичаща от правото на Съюза или от националното право, за нарушения на задълженията по отношение на личните данни.
- (44) Необходимо е в настоящия регламент да се уточни основата за събирането и съхраняването на данни в носителя на информация на личните карти и документите за пребиваване. В съответствие с правото на Съюза или с националното право и като се съобразяват с принципите на необходимост и пропорционалност, държавите членки следва да могат да съхраняват други данни в носител на информация за електронни услуги или други цели, свързани с личната карта или документа за пребиваване. Обработването на такива други данни, включително тяхното събиране и целите, за които те могат да бъдат използвани, следва да бъде разрешено от правото на Съюза или от националното право. Всички национални данни следва да бъдат физически или логически отделени от биометричните данни, посочени в настоящия регламент, и следва да бъдат обработвани в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679.

- (45) В съответствие с Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество⁹ Комисията следва да извърши оценка на настоящия регламент в рамките на шест години след датата на прилагането му, включително въз основа на информация, събрана чрез специфични мерки за наблюдение, за да оцени реалното въздействие на регламента и необходимостта от последващи действия. За целите на наблюдението държавите членки следва да събират статистическа информация за броя на издадените лични карти и документи за пребиваване.
- (46) Доколкото целите на настоящия регламент, а именно да повиши сигурността и да улесни упражняването на правата за свободно движение на гражданите на Съюза и членовете на техните семейства, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците на действието могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
- (47) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.

⁹ OB L 123, 12.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

- (48) В съответствие с член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Ирландия, с писмо от на 18 октомври 2024 г. е нотифицирала желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящия регламент.
- (49) Настоящият регламент е съобразен с основните права и съблюдава принципите, признати по-специално с Хартата, включително човешкото достойнство, правото на неприкосновеност на личността, забраната на нечовешко или унижително отношение, правото на равенство пред закона и на недискриминация, правата на децата, правата на възрастните хора, зачитането на неприкосновеността на личния и семейния живот, правото на защита на личните данни, правото на свободно движение и правото на ефективни правни средства за защита. Когато прилагат настоящия регламент, държавите членки следва да се съобразяват с Хартата.
- (50) В съответствие с член 42, параграф 1 от Регламент (ЕО) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета¹⁰ беше проведена консултация с Европейския надзорен орган по защита на данните, който прие становище на 13 септември 2024 г.,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

¹⁰ Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

Глава I

Предмет, приложно поле и определения

Член 1

Предмет

Настоящият регламент укрепва стандартите за сигурност, приложими към личните карти, издавани от държавите членки на техните граждани, и към документите за пребиваване, издавани от държавите членки на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства при упражняване на правото им на свободно движение.

Член 2

Приложно поле

Настоящият регламент се прилага по отношение на:

- а) личните карти, издавани от държавите членки на техните собствени граждани, съгласно посоченото в член 4, параграф 3 от Директива 2004/38/ЕО;
- б) удостоверенията за регистрация, издавани в съответствие с член 8 от Директива 2004/38/ЕО на граждани на Съюза, които пребивават над три месеца в приемаща държава членка и документите, удостоверяващи постоянно пребиваване, издавани на граждани на Съюза при подаване на молба в съответствие с член 19 от Директива 2004/38/ЕО;

- в) картите за пребиваване, издавани в съответствие с член 10 от Директива 2004/38/ЕО на членове на семейството на граждани на Съюза, които не са граждани на държава членка, и картите за постоянно пребиваване, издавани в съответствие с член 20 от Директива 2004/38/ЕО на членове на семейството на граждани на Съюза, които не са граждани на държава членка.

Настоящият регламент не се прилага за идентификационни документи, издадени на временна основа със срок на валидност шест месеца или по-малко.

Глава II

Национални лични карти

Член 3

Стандарти за сигурност/формат/спецификации

1. Личните карти, издавани от държавите членки, се изготвят във формат ID-1 и съдържат машинночитаема зона (MRZ). Тези лични карти се основават на спецификациите и на минималните стандарти за сигурност, посочени в документ 9303 на ICAO, и отговарят на изискванията, установени в букви в), г), е) и ж) от приложението към Регламент (ЕО) № 1030/2002, изменен с Регламент (ЕС) 2017/1954.
2. Елементите на данни, включени в личните карти, отговарят на спецификациите, установени в част 5 от документ 9303 на ICAO.

Чрез дерогация от първа алинея номерът на документа може да бъде вписан в зона I, а посочването на пола на лицето не е задължително.

3. Документът носи заглавието „Лична карта“ или друго твърдо установено национално наименование на официалния език или езици на издаващата държава членка и думите „Лична карта“ на поне още един официален език на Съюза.
4. Личната карта съдържа на лицевата страна двубуквения код на издаващата картата държава членка, отпечатан в негатив, в син правоъгълник и ограден от 12 жълти звезди.
5. Личните карти включват носител на информация с висока степен на защита, който съдържа биометрични данни, а именно портретна снимка на притежателя на картата и два пръстови отпечатъка в оперативно съвместими цифрови формати. За снемане на тези два вида биометрични идентификатори държавите членки прилагат техническите спецификации, установени с Решение за изпълнение C(2018) 7767 на Комисията¹¹, изменено с Решение за изпълнение C(2021) 3726 на Комисията¹².

¹¹ Решение за изпълнение C(2018)7767 на Комисията от 30 ноември 2018 г. за определяне на техническите спецификации за единния формат на разрешителните за пребиваване на граждани на трети държави и за отмяна на Решение C(2002)3069.

¹² Решение за изпълнение C(2021) 3726 на Комисията от 4 юни 2021 г. за изменение на приложение III към Решение за изпълнение C(2018) 7767 по отношение на списъка с нормативни референции.

6. Носителят на информация има достатъчен капацитет и способност, за да гарантира целостта, автентичността и поверителността на данните. Съхраняваните данни са достъпни по безконтактен и са защитени съгласно предвиденото в Решение за изпълнение C(2018) 7767, изменено с Решение за изпълнение C(2021) 3726. Държавите членки обменят информацията, необходима за удостоверяване на автентичността на носителя на информация и за достъп и проверка на биометричните данни, посочени в параграф 5.
7. Деца на възраст под 12 години може да бъдат освобождавани от изискването за даване на пръстови отпечатьци.

Деца на възраст под 6 години се освобождават от изискването за даване на пръстови отпечатьци.

Лица, по отношение на които снемането на пръстови отпечатьци е физически невъзможно, се освобождават от изискването за даване на пръстови отпечатьци.
8. Когато е необходимо и пропорционално с оглед на поставената цел, държавите членки могат да записват такива наблюдения и подробности, предназначени за използване в национален контекст, каквито може да са необходими съгласно тяхното национално право. В резултат на това не трябва да се намалява ефикасността на минималните стандарти за сигурност и трансграничната съвместимост на личните карти.
9. Когато държавите членки включват в личната карта двоен интерфейс или отделен носител на информация, допълнителният носител отговаря на съответните стандарти на ISO и не пречи на носителя на информация, посочен в параграф 5.

10. Когато държавите членки съхраняват в личните карти данни за електронни услуги като електронно правителство и електронен бизнес, тези национални данни са физически или логически отделени от биометричните данни, посочени в параграф 5.
11. Когато държавите членки добавят допълнителни защитни елементи към личните карти, това не трябва да намалява трансграничната съвместимост на тези лични карти и ефективността на минималните стандарти за сигурност.

Член 4

Срок на валидност

1. Личните карти са с минимален срок на валидност пет години и с максимален срок на валидност десет години.
2. Чрез дерогация от параграф 1 държавите членки могат да предвидят срок на валидност от:
 - а) по-малко от пет години за лични карти, издавани на ненавършили пълнолетие лица;
 - б) в изключителни случаи – по-малко от пет години за лични карти, издавани на лица в специални и ограничени обстоятелства и когато ограничението на срока на валидност съответства на правото на Съюза и националното право;
 - в) над 10 години за лични карти, издавани на лица на възраст 70 и повече години.

3. Държавите членки издават лична карта с валидност 12 или по-малко месеца, когато временно е физически невъзможно да бъдат снети отпечатъци от някой от пръстите на заявителя.

Член 5

Постепенно изваждане от употреба

1. Личните карти, които не отговарят на изискванията, установени в член 3, престават да бъдат валидни при изтичане на срока им на валидност или на 3 август 2031 г., като се прилага по-ранната дата.
2. Чрез дерогация от параграф 1:
 - а) личните карти, които не отговарят на минималните стандарти за сигурност, установени в част 2 от документ 9303 на ICAO или които не включват функционална MRZ, съгласно определението в параграф 3, престават да бъдат валидни при изтичане на срока им на валидност или на 3 август 2026 г., като се прилага по-ранната дата;
 - б) личните карти на лицата на възраст 70 и повече години към 2 август 2021 г., които отговарят на минималните стандарти за сигурност, установени в част 2 от документ 9303 на ICAO, и които имат функционална MRZ съгласно определението в параграф 3, престават да бъдат валидни при изтичане на срока им на валидност.

3. За целите на параграф 2 функционална MRZ означава:
- а) машинночитаема зона, която е в съответствие с документ 9303 на ICAO; или
 - б) всяка друга машинночитаема зона, по отношение на която издаващата държава членка изпрати уведомление за правилата, необходими за четене и показване на съдържащата се в нея информация.

Глава III

Документи за пребиваване за граждани на Съюза

Член 6

Минимална информация, която се посочва

В документите за пребиваване, когато се издават от държавите членки на граждани на Съюза, се посочва най-малко следното:

- а) заглавието на документа на официалния език или езици на съответната държава членка и на поне още един официален език на Съюза;
- б) ясно обозначение, че документът е издаден на гражданин на Съюза в съответствие с Директива 2004/38/ЕО;
- в) номерът на документа;
- г) името (фамилно и собствено име или имена) на притежателя;
- д) датата на раждане на притежателя;

- е) информацията, която трябва да бъде включена в удостоверенията за регистрация и документите, удостоверяващи постоянно пребиваване, издадени в съответствие с членове 8 и 19 от Директива 2004/38/ЕО;
- ж) издаващият орган;
- з) на лицевата страна двубуквеният код на издаващата документа държавата членка, отпечатан в негатив, в син правоъгълник и ограден от 12 жълти звезди.

Ако държава членка реши да сменя пръстови отпечатъци, съответно се прилага член 3, параграф 7.

Глава IV

Карти за пребиваване на членове на семейството, които не са граждани на държава членка

Член 7

Единен формат

1. При издаването на карти за пребиваване на членове на семейството на граждани на Съюза, които не са граждани на държава членка, държавите членки използват същия формат като този, установен с Регламент (ЕО) № 1030/2002, изменен с Регламент (ЕС) 2017/1954 и приложен с Решение за изпълнение C(2018) 7767, изменено с Решение за изпълнение C(2021) 3726.

2. Чрез дерогация от параграф 1 картата носи заглавието „Карта за пребиваване“ или „Карта за постоянно пребиваване“. Държавите членки посочват, че тези документи се издават на член на семейството на гражданин на Съюза в съответствие с Директива 2004/38/ЕО. За тази цел държавите членки използват стандартизиран код „Член на семейството ЕС член 10 ДИР 2004/38/ЕО“ или „Член на семейството ЕС член 20 ДИР 2004/38/ЕО“ в поле за данни [10], съгласно посоченото в приложението към Регламент (ЕО) № 1030/2002, изменен с Регламент (ЕС) 2017/1954.
3. Държавите членки могат да въвеждат данни за употреба на национално равнище в съответствие с националното право. При въвеждане и съхраняване на такива данни държавите членки спазват изискванията, установени в член 4, втора алинея от Регламент (ЕО) № 1030/2002, изменен с Регламент (ЕС) 2017/1954.

Член 8

Постепенно изваждане от употреба на съществуващите карти за пребиваване

1. Неотговарящи на изискванията на член 7 карти за пребиваване на членове на семействата на граждани на Съюза, които не са граждани на държава членка, престават да бъдат валидни при изтичане на срока им на валидност или на 3 август 2026 г., като се прилага по-ранната дата.

2. Чрез дерогация от параграф 1:

- а) картите за пребиваване на членове на семействата на граждани на Съюза, които не са граждани на държава членка, несъответстващи на минималните стандарти за сигурност, установени в част 2 от документ 9303 на ICAO, или невключващи функционална MRZ, която да съответства на документ 9303 на ICAO, са невалидни;
- б) картите за пребиваване, които не отговарят на изискванията на член 7, но отговарят на минималните стандарти за сигурност, установени в част 2 от документ 9303 на ICAO, и на изискванията, посочени в букви в) и ж) от приложението към Регламент (ЕО) № 1030/2002, изменен с Регламент (ЕС) 2017/1954, престават да бъдат валидни с изтичането на срока им на валидност или на 3 август 2031 г., като се прилага по-ранната дата.

Глава V

Общи разпоредби

Член 9

Звено за контакт

1. Всяка държава членка определя поне един централен орган, който да служи като звено за контакт във връзка с прилагането на настоящия регламент. Когато държава членка е определила повече от един централен орган, тя определя кой от тези органи ще бъде звеното за контакт при прилагането на настоящия регламент. Тя съобщава името на този орган на Комисията и на останалите държави членки. Ако държава членка промени определения от нея орган, тя информира Комисията и другите държави членки за това.
2. Държавите членки гарантират, че звената за контакт са запознати с относимите служби за информация и съдействие на равнище на Съюза, включени в единната цифрова платформа, създадена с Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета¹³, и че те са в състояние да си сътрудничат с тези служби.

¹³ Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета от 2 октомври 2018 г. за създаване на единна цифрова платформа за предоставяне на достъп до информация, до процедури и до услуги за оказване на помощ и решаване на проблеми и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012 (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1724/oj>).

Член 10

Събиране на биометрични идентификатори

1. Биометричните идентификатори се събират единствено от квалифицирани и надлежно оправомощени служители, определени от националните органи, отговорни за издаването на лични карти или карти за пребиваване, с цел да бъдат включени в носителя на информация с висока степен на защита, предвиден в член 3, параграф 5 за личните карти и в член 7, параграф 1 за картите за пребиваване. Чрез дерогация от първото изречение, пръстовите отпечатащи се събират единствено от квалифициран и надлежно упълномощен персонал на такива органи, освен в случаи на заявления, подадени до дипломатическите и консулските органи на държавата членка.

С цел да се гарантира съответствието на биометричните идентификатори със самоличността на заявителя, за всяко заявление заявителят се явява лично поне веднъж по време на процеса на издаване.

2. Държавите членки гарантират, че има въведени подходящи и ефективни процедури за събиране на биометрични идентификатори и че тези процедури са в съответствие с правата и принципите, установени в Хартата, в Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и в Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето.

Ако възникнат трудности при събирането на биометрични идентификатори, държавите членки осигуряват наличието на подходящи процедури за запазването на достойнството на съответното лице.

3. Биометричните идентификатори, съхранявани с цел персонализацията на личните карти или документите за пребиваване, се съхраняват при висока степен на защита и не повече от 90 дни след датата на издаване. След изтичането на посочения период тези биометрични данни незабавно се изтриват или унищожават. Това не засяга съхраняването им, когато това се изисква съгласно правото на Съюза или националното право, в съответствие с правото на Съюза в областта на защитата на данните.

Член 11

Защита на личните данни и отговорност

1. Без да се засяга Регламент (ЕС) 2016/679, държавите членки гарантират сигурността, целостта, автентичността и поверителността на данните, събирани, достъпни и съхранявани за целите на настоящия регламент.
2. За целите на настоящия регламент органите, отговорни за издаването на лични карти и документи за пребиваване, се считат за администратор по член 4, точка 7 от Регламент (ЕС) 2016/679 и носят отговорност за обработването на личните данни.
3. Държавите членки гарантират, че надзорните органи могат в пълна степен да изпълняват задачите си, посочени в Регламент (ЕС) 2016/679, включително по отношение на достъпа до всички лични данни и цялата необходима информация, както и достъпа до всички помещения или оборудване за обработка на данни на компетентните органи.

4. Сътрудничеството с външни доставчици на услуги не изключва отговорността от страна на държавите членки, която може да възникне съгласно правото на Съюза или националното право, по отношение на нарушения на задълженията във връзка с личните данни.
5. В личната карта или документа за пребиваване се включва информация в машинночитаем формат само в съответствие с настоящия регламент и националното право на издаващата държава членка.
6. Достъп до портретната снимка на притежателя, която се съхранява върху носителя на информация на личните карти, имат само надлежно оправомощени служители на компетентните национални органи, агенциите на Съюза и частни субекти в съответствие с правото на Съюза в областта на защитата на данните с цел проверка на:
 - а) автентичността на личната карта или документа за пребиваване;
 - б) самоличността на притежателя с помощта на пряко наличните сравними отличителни черти, когато представянето на лична карта или на документ за пътуване се изисква от закона.

За достъп до портретната снимка от частни субекти се изисква и съгласието на притежателя, освен ако достъпът, независимо от съгласието, е строго необходим за целите, посочени в първа алинея, и е предвиден в правото на Съюза или в националното право в съответствие с правото на Съюза в областта на защитата на данните.

Портретната снимка, до която е осъществен достъп съгласно първа алинея, не се съхранява, освен ако по-нататъшното ѝ обработване е необходимо за целите, посочени в първа алинея, и е предвидено в правото на Съюза или в националното право в съответствие с правото на Съюза в областта на защитата на данните. Портретните снимки не се съхраняват по-дълго, отколкото е необходимо за тези цели, заличават се веднага след извършването на проверката, посочена в първа алинея, не се предават на трети държави или международни организации, освен ако това не е разрешено от правото на Съюза в областта на защитата на данните.

7. Достъп до двата пръстови отпечатъка на притежателя, съхранявани в носителя на информация на личните карти и документите за пребиваване, се предоставя само:
- а) за целите, посочени в параграф 6, първа алинея;
 - б) в съответствие с правото на Съюза в областта на защитата на данните;
 - в) на надлежно упълномощени служители на компетентните национални органи и агенциите на Съюза; и
 - г) когато се изисква документът да бъде представен съгласно правото на Съюза или националното право.

Двата пръстови отпечатъка, до които е осъществен достъп съгласно настоящия параграф, не се съхраняват.

Член 12

Наблюдение

1. До ... *[една година след датата на влизането в сила на настоящия регламент]*
Комисията изготвя подробна програма за наблюдение на осъществените действия, резултатите и въздействието на настоящия регламент, включително въздействието му върху основните права.
2. В програмата за наблюдение се определя чрез какви средства и на какви интервали се събират данните и другите необходими доказателства. В нея се посочват действията, които трябва да бъдат предприети от Комисията и от държавите членки за събирането и анализа на данните и другите доказателства.
3. Държавите членки предоставят на Комисията данните и другите доказателства, необходими за такова наблюдение.

Член 13

Оценка

1. До ... *[шест години след датата на влизането в сила на настоящия регламент]*
Комисията извършва оценка на настоящия регламент и представя основните констатации от нея в доклад до Европейския парламент, до Съвета и до Европейския икономически и социален комитет. В доклада се обръща специално внимание на:
 - а) въздействието на настоящия регламент върху основните права;

- б) мобилността на гражданите на Съюза;
 - в) ефективността на биометричната проверка при гарантиране на сигурността на документите за пътуване;
 - г) евентуална по-нататъшна визуална хармонизация на личните карти;
 - д) необходимостта от по-нататъшно хармонизиране на защитните елементи на документите за пребиваване.
2. Държавите членки и съответните агенции на Съюза предоставят на Комисията информацията, необходима за изготвянето на този доклад.

Член 14

Допълнителни технически спецификации

1. С цел да се гарантира, когато е целесъобразно, че личните карти и документите за пребиваване, посочени в член 2, букви а) и в), отговарят на бъдещите минимални стандарти за сигурност, Комисията определя посредством актове за изпълнение допълнителни технически спецификации, свързани със следното:
- а) допълнителни защитни елементи и изисквания, включващи повишени стандарти срещу преправяне и изготвяне на неистински документи;

- б) технически спецификации, свързани с носителя на информация за биометричните данни по член 3, параграф 5 и тяхната сигурност, включително за предотвратяване на неразрешен достъп и улесняване на проверката на валидността;
- в) изисквания за качество и общи технически стандарти за портретната снимка и пръстовите отпечатыци.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 15, параграф 2.

- 2. В съответствие с процедурата, посочена в член 15, параграф 2, може да бъде решено, че спецификациите, посочени в настоящия член, трябва да бъдат секретни и да не се публикуват. В такъв случай те се съобщават само на органите, определени от държавите членки като отговарящи за отпечатването, и на надлежно оправомощените от държава членка или от Комисията лица.
- 3. Всяка държава членка определя един орган, който да отговаря за персонализацията на лични карти, и един орган, който да отговаря за персонализацията на карти за пребиваване на членове на семействата на граждани на Съюза, и съобщава имената на тези органи на Комисията и на другите държави членки. Държавите членки имат право да променят тези определени от тях органи, като са длъжни да информират Комисията и останалите държави членки за такива промени.

Всяка държава членка може също така да реши да определи един орган, който да отговаря за персонализацията и на лични карти, и на карти за пребиваване на членове на семействата на граждани на Съюза, и трябва да съобщи името на този орган на Комисията и на другите държави членки.

Две или повече държави членки могат също така да решат да определят един орган за тези цели, като трябва да информират Комисията и останалите държави членки за това.

Член 15

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитета, създаден съгласно член 6 от Регламент (ЕО) № 1683/95. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Ако комитетът не даде становище, Комисията не приема проекта на акт за изпълнение и се прилага член 5, параграф 4, трета алинея от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 16
Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в ... на

За Съвета
Председател
